

Ο εφιάλτης της Γηραιάς Ηπείρου

Του Αλέξη Παπαχελά

Όχι πως μας παρηγορεί το γεγονός, αλλά πλέον είναι σίγουρο πως αυτά που ζούμε εδώ και τρία χρόνια δεν αφορούν μόνον εμάς. Οι προβλέψεις για τον επόμενο χρόνο και τις εξελίξεις στην Ευρώπη είναι δυσωϊωνες. Τι πρέπει να περιμένουμε;

Πρώτα απ' όλα, τη Γαλλία να βρεθεί στο μάτι του κυκλώνα από το φθινόπωρο και μετά. Η γαλλική κοινωνία και το πολιτικό της σύστημα έχουν πολλές αγκυλώσεις, που δεν επιτρέπουν την προώθηση άκρως απαραίτητων μεταρρυθμίσεων. Ο πρόεδρος Ολάντ δεν έχει το πολιτικό ανάστημα και την πυγμή για να πάει τη χώρα του μπροστά. Όλοι, λοιπόν, οι ανα-

λυτές αλλά και κορυφαίοι Ευρωπαίοι πολιτικοί περιμένουν πως από τον Σεπτέμβριο και μετά οι αγορές θα χτυπήσουν με λύσσα τη Γαλλία. Εκεί πια τα νούμερα είναι μεγάλα και το παιχνίδι αφορά πραγματικά το μέλλον του ευρώ. Κάθε πρόβλεψη είναι παρακινδυνευμένη. Δεύτερη πρόβλεψη που ακούει κανείς από υπεύθυνα χείλη, από την Ολλανδία έως την Ισπανία: το κατεστημένο πολιτικό σύστημα στην Ευρώπη θα περάσει πολύ μεγάλη κρίση. Τα καθιερωμένα κόμματα χάνουν τη δύναμή τους ή διαλύονται, ενώ αντιθέτως τα ακραία κερδίζουν επιρροή. Η εκτίμηση είναι πως το επόμενο Ευρωκοινοβούλιο θα

μοιάζει με «ταίρκο» και πολλά από τα μέλη του θα βρίσκονται εκεί επειδή μισούν την ιδέα της ενωμένης Ευρώπης. Ενα ολόενα και μεγαλύτερο κομμάτι της κοινής γνώμης νιώθει ανασφάλεια σε σχέση με την Ε.Ε. και την παγκοσμιοποίηση. Μοιάζει σαν να φωνάζει

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

στους ηγέτες του «σταματήστε αν μπορείτε τον κόσμο που τρέχει τόσο γρήγορα, θέλω να κατέβω».

Ο κόσμος, όμως, θα συνεχίσει να τρέχει και η Ιστορία δεν συγχωρεί όποιους μένουν ακίνητοι, αποσβολωμένοι να

παρακολουθούν χωρίς να κάνουν τίποτα. Και εδώ μπαίνει το μεγάλο πρόβλημα της Ευρώπης. Διαρθρωτικές αλλαγές και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας δεν συμβαδίζουν με ομαλότητα και «λογική» δημοκρατία. Οι χαμηλοί μισθοί και η εργασιακή ανασφάλεια

οδηγούν -δικαιολογημένα- στα άκρα και σε απρόβλεπτες συμπεριφορές. Ο μέσος άνθρωπος νιώθει, όχι μόνο στην Ελλάδα, πως έχει χάσει τον έλεγχο. Ακούς όλο και περισσότερο «πού θα σταματήσει αυτό;», «πού μας πάνε τελικά;».

Δεν υπάρχουν εύκολες απαντήσεις. Εγκυρες προβλέψεις δείχνουν ότι το 2050, αν τα πράγματα συνεχίσουν έτσι, καμιά ευρωπαϊκή οικονομία δεν θα συμπεριλαμβάνεται στις δέκα πλουσιότερες του κόσμου. Η Γερμανίδα καγκελάριος αναφέρεται συνέχεια στην περίφημη φόρμουλα «7, 25, 50». Για να εξηγήσει ότι η σημερινή Ευρώπη δεν είναι βιώσιμη υπενθυμίζει ότι έχει το 7% του παγκόσμιου πληθυσμού, το 25% του παγκόσμιου ΑΕΠ και το 50% των παγκόσμιων κοινωνικών δαπανών. Τα νούμερα μιλάνε από μόνα τους. Ο υπόλοιπος κόσμος, πέραν της Ευρώπης, τρέχει με ιλιγγιώδη ταχύτητα και τόσο το

25%, όσο και το 50% δεν είναι διατηρήσιμα. Πίσω, όμως, από τα νούμερα κρύβονται ως συνήθως ανθρώπινες ζωές και πραγματικές ιστορίες. Η Ευρώπη είτε θα αλλάξει και θα μπορέσει να ανταγωνισθεί τον υπόλοιπο κόσμο είτε θα αρχίσει να οπισθοδρομεί επικίνδυνα. Και στη μία και την άλλη περίπτωση η δημοκρατία, όπως την ξέραμε, θα περάσει μια μεγάλη κρίση και ο μέσος Ευρωπαίος θα νιώθει φτωχότερος απ' ό,τι είναι σήμερα. Ετυχε εμείς να είμαστε το πρώτο επεισόδιο σε ένα παγκόσμιο σήριαλ, από εκείνα που βρίσκουμε στην Ιστορία κάθε 50-60 χρόνια. Να δούμε πού θα μας βγάλει...

Θα ανταποκριθεί ο ΣΥΡΙΖΑ στις προσδοκίες του λαού;

Δρεπάκης Μανώλης, τέως αντιπρόεδρος της Βουλής, υπουργός και καθηγητής της ΑΣΟΕΕ

Όσοι θα μετάσχουν στο συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ τον ερχόμενο μήνα επιμύζονται μια τεράστια ιστορική ευθύνη. Είναι γνωστές οι χαμένες ευκαιρίες και οι δυνατότητες που είχε το παρελθόν η Αριστερά... Τώρα υπάρχει μια νέα ευκαιρία η οποία δεν πρέπει να χαθεί. Σε ένα μήνα από σήμερα το συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ θα αποφασίσει τη μεταρρυθμίση του σε ενιαίο κόμμα. Με βάση την πορεία του ένα χρόνο μετά τις διπλές εκλογές του Μαΐου/Ιουνίου 2012, τις προκλήσεις που αντιμετώπισε και τα σοβαρά λάθη στα οποία υπέπεσε στο διάστημα αυτό ως αξιωματική αντιπολίτευση, το ερώτημα που απασχολεί το εκλογικό σώμα είναι: Θα ανταποκριθεί άραγε στις προσδοκίες του για μια πραγματική (και όχι κίβδηλη, όπως εκείνη του 1981) αλλαγή;

Τόσο ο πρόεδρος όσο και οι βουλευτές και τα μέλη του ΣΥΡΙΖΑ απαντούν θετικά στο ερώτημα αυτό. Σχετικά με το θέμα αυτό, μιλώντας σε μια εκδήλωση για την παρουσίαση ενός βιβλίου του Νίκου Κοτζιά, στις 28.5.13, ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ ανάμεσα στα άλλα είπε και τα εξής: «Ούτε αλλαγή χωρίς τον ΣΥΡΙΖΑ γίνεται, ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί μόνος του». Η περιληπτική αυτή απάντηση στο ερώτημα που τέθηκε στηρίζεται σε τέσσερις σωστές διαπιστώσεις: (α) Το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ., που ευθύνονται για τη σημερινή δεινή θέση της χώρας, ούτε μπορούν ούτε θέλουν να φέρουν την αλλαγή που προσδοκά ο λαός, (β) ο ΣΥΡΙΖΑ από τη θέση που του έχει εμπιστευθεί το εκλογικό σώμα μπορεί να αποτελέσει τον πυρήνα που θα τη φέρει, (γ) ο κατακερματισμός, όμως, του εκλογικού σώματος αποκλείει ποσοστά που θα του δώσουν αυτοδυναμία και, κατά συνέπεια, (δ) θα πρέπει να αναζητήσει κόμματα με τα οποία θα σχηματίσει κυβέρνηση συνασπισμού, αν ο λαός του δώσει την πρώτη θέση στις προσεχείς εκλογές.

Με βάση τις διαπιστώσεις αυτές, η ανταπόκριση του ενιαίου πλέον κόμματος στις προσδοκίες του λαού εξαρτάται από τη μία μεριά από την ανάδειξη του σε πρώτο κόμμα στις προσεχείς εκλογές και από την άλλη από την ύπαρξη κομμάτων που θα δεχτούν να μετάσχουν σε μια κυβέρνηση συνασπισμού, την οποία θα πρέπει να σχηματίσει προκειμένου να λάβει

ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή. Προκειμένου να του δώσει ο λαός με την ψήφο του την πρωτιά στις προσεχείς εκλογές, το ενιαίο κόμμα πρέπει να είναι πράγματι ενιαίο, δηλαδή να μην υπάρχουν δημόσιες αντιπαράθεσεις των μελών του στις βασικές θέσεις του, όπως συμβαίνει σήμερα. Αυτό, φυσικά, δεν σημαίνει ότι μέσα στα όργανα του κόμματος δεν θα υπάρχουν και δεν θα εκφράζονται διαφορετικές απόψεις ή ακόμα και τάσεις. Όταν, όμως, το ενιαίο κόμμα, με τις δημοκρατικές διαδικασίες που ακολουθεί, καταλήξει σε ένα πρόγραμμα κυβερνητικής πολιτικής, όλοι, χωρίς καμιά εξαίρεση και χωρίς δημόσιες διαφοροποιήσεις, πρέπει να το στηρίζουν. Η ενότητα, δηλαδή, και η συνοχή στο ενιαίο κόμμα είναι το πρώτο και βασικό προαπαιτούμενο για να πειστεί ο λαός να του δώσει την πρώτη θέση.

Η ενότητα όμως και η συνοχή, αν και αναγκαίες, δεν είναι οι ικανές συνθήκες για να του εμπιστευθεί ο λαός την πρώτη θέση στις προσεχείς εκλογές. Η ικανή συνθήκη είναι η κατάρτιση ενός ρεαλιστικού, πειστικού και εφαρμόσιμου προγράμματος για την υλοποίηση της αλλαγής που προσδοκά ο λαός. Μέχρι στιγμής, τέτοιο πρόγραμμα δεν υπάρχει. Υπάρχουν γενικόλογες θέσεις που πρέπει να γίνουν αντικείμενο συζήτησης και επεξεργασίας προκειμένου να καταστούν πρόγραμμα με τα χαρακτηριστικά που προαναφέρθηκαν, παίρνοντας υπόψη όλες τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις που θα γίνουν πριν και κατά τη διάρκεια του συνεδρίου.

Η κατάρτιση του προγράμματος που προαναφέρθηκε δεν είναι καθόλου εύκολη υπόθεση με δεδομένα τα τελεωμένα στα οποία είχαν οδηγήσει τη χώρα το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ. στο διάστημα 2004-2009 και τα ακόμη χειρότερα που της επισώρευσαν οι κυβερνήσεις μετά τις εκλογές του 2009, με κορύφωση τη σημερινή δεινή τρικομματική, αλλά ουσιαστικά κυβέρνηση της Ν.Δ. Οι προτάσεις που θα περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα κυβερνητικής πολιτικής του ενιαίου κόμματος και οι οποίες θα παίρνουν υπόψη τα τελεωμένα αυτά καθώς και τη σημερινή κάθε άλλο παρά ευνοϊκή οικονομική κατάσταση της Ε.Ε., δεν μπορεί παρά να έχουν μακροχρόνιο ορίζοντα. Θαύματα δεν μπορούν να γίνουν από τη μια μέρα στην άλλη ούτε μέσα σε λίγα χρόνια.

Με δεδομένη τη θέση του ενιαίου

κόμματος για την παραμονή της χώρας στην Ευρωζώνη, όχι όμως «πάση θυσία», δηλαδή όχι με ένα λαό ταπεινωμένο και εξαθλιωμένο για δεκαετίες, η άμεση προτεραιότητα του προγράμματος κυβερνητικής πολιτικής είναι η ξεκάθαρη διατύπωση των ενεργειών που πρέπει να γίνουν ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της παραμονής στο ευρώ, με σταδιακή έξοδο της χώρας από την κρίση και του λαού από την εξαθλίωση.

Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να περιλαμβάνει συγκεκριμένες και ρεαλιστικές θέσεις σε όλους τους τομείς της εσωτερικής πολιτικής καθώς και για την εξωτερική πολιτική και την αλληλεξάρτησή τους. Τα προβλήματα που υπήρχαν και τα οποία έχουν επιδεινωθεί τα τρία τελευταία χρόνια στους τομείς της οικονομίας, με κυρίαρχο το δυσθεώρητο μη βιώσιμο δημόσιο χρέος, της απασχόλησης, της παιδείας, της υγείας, της πρόνοιας, των ασφαλιστικών ταμείων, της δημοσίας διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης κ.λπ., σε συνδυασμό με τα εκκρεμή μεγάλα θέματα εξωτερικής πολιτικής (κυπριακό, ελληνοτουρκικές σχέσεις, Σκόπια κ.λπ.) απαιτούν τη διατύπωση υλοποιήσιμων προτάσεων.

Η κατάρτιση ενός τέτοιου προγράμματος επείγει γιατί κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει αιφνιδιαστική προκήρυξη πρόωγων εκλογών. Η αμέριστη υποστήριξη του προγράμματος αυτού από το σύνολο των μελών του ενιαίου κόμματος και η δημοσιοποίηση κατά καταληπτό τρόπο των βασικών σημείων του σε ένα όχι μακροσκελές κείμενο υπάρχει σημαντική πιθανότητα να πείσουν το εκλογικό σώμα να του δώσει την πρώτη θέση στις προσεχείς εκλογές, παρά τη λυσσαλιά επίθεση που δέχεται -και που θα ενταθεί- από τους ηγέτες των τριών κομμάτων που στηρίζουν την κυβέρνηση και τους υποτακτικούς τους, συνεπικουρούμενοι από τα διηλεκόμενα με αυτούς Μέσα Μαζικής Ενήμερωσης.

Με την υπόθεση ότι το ενιαίο κόμμα θα είναι πρώτο στις προσεχείς εκλογές, έρχομαι τώρα στη δεύτερη προϋπόθεση για τον σχηματισμό κυβέρνησης συνεργασίας, δηλαδή την ύπαρξη άλλων κομμάτων, τα οποία θα δεχτούν να μετάσχουν στην κυβέρνηση συνασπισμού που θα θελήσει να σχηματίσει το ενιαίο κόμμα, όταν πάρει τη σχετική εντολή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ποια θα είναι τα κόμματα αυτά;

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ Τα φαντάσματα του παρελθόντος

Του ΚΩΣΤΑ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Είναι μεγάλη, ενδοχεμένως και απέλπιδα, η προσπάθεια να κάνεις το μυαλό σου πέτρα στις μέρες μας και να σταματήσεις να σκέφτεσαι με τις λέξεις- κλειδιά της εποχής: Ν.Δ., ΣΥΡΙΖΑ, ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ, τρόικα, Μνημόνιο, Κεντροαριστερά, Ναμπουόκο, ανάπτυξη, ανασχηματισμός, απολύσεις, επιδόματα, ΕΡΤ, Βορίδης, Παπανδρέου, Παναγιωτακόπουλος, ανακεφαλαιοποίηση.

Τελειωμό δεν έχουν. Ενα σύννεφο λέξεων, εννοιών, προσδιορισμών και φαντασμάτων πάνω από τα κεφάλια μας, μερδεμένο κι επιθετικό σαν σμήνος μελισσών που μόλις έκανες το λάθος και πετροβόλησες τη φωλιά τους. Μια τόσο βλαβερή μονιμοποίηση ενός καφκικού άγνωστου Χ, που καθημερινά αλλάζει διαστάσεις σαν μυθικό τέρας, που ο σκοπός της δημιουργίας του ήταν να πρωταγωνιστήσει κάποτε σε ταινία για το τέλος του κόσμου.

Εχουμε αναρωτηθεί, άραγε, πόση φαιά ουσία και δημιουργικό, πολύτιμο χρόνο σπαταλούμε για πράγματα που σε κανονικές συνθήκες δεν θα άξιζαν ούτε ένα τυχαίο πετάρισμα του βλεφάρου προς το μέρος τους; Είναι κι αυτή μία από τις εκφάνσεις της κρίσης, να χαρίζεις σε ανθρώπους και καταστάσεις πιθανά ψήγματα σπουδαιότητας και ν' αφαιρείς από τα πραγματικά σπουδαία την πιθανή εξαγωγή πολύτιμων σκέψεων;

Πόση σπουδαιότητα βρίσκεται, για παράδειγμα, στα απολύτως αναμενόμενα λόγια διαφόρων περαστικών αστέρων στη σύγχρονη ελληνική πολιτική Ιστορία, που στα καθημερινά ρεσιτάλ ματαιοδοξίας αναζητούν τα ψίχουλα της δημοσιότητας, σε σχέση με τα λόγια της γυναίκας που είχε άταφο τον αδερφό της μέσα στο σπίτι με ανεμιστήρες, καθώς δεν μπορούσε να πληρώσει την ταφή του; Και όμως, οι διάφορες δηλώσεις και οι δηλωσούλες εσωτερικής κατανάλωσης και κομμωτηρικού κουτσομπολιού επιχειρούν να λαμβάνουν όσο το δυνατόν περισσότερο χώρο στις ζωές μας από αυτά που πραγματικά τις

ροκανίζουν. Πόσο χώρο έπιασε η δήλωση του πρωθυπουργού, ότι πράγματι στην ΕΡΤ και το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ. έκαναν διορισμούς αλλά «έβαζαν» κυρίως φίλα προσκείμενους στην Αριστερά, σε σχέση με μια πιθανή ανάληψη για το πόσο επικίνδυνη είναι μια τέτοια προσέγγιση στην απίστευτη βία με την οποία επεβλήθη το γνωστό «μαύρο» στο δημόσιο ραδιομέγαρο; Η γενίκευση και η απλούστευση τέτοιου τύπου είναι τόσο απαραίτητες στη λειτουργία της δημοκρατίας όσο κι ένα δίκανο στα χέρια ενός μαθητή Γυμνασίου.

Πολλές είναι και οι αναλύσεις για την παγίδευση της Κεντροαριστεράς μέσω των χειρισμών Σαμαρά και Βενιζέλου που οδήγησαν στην αποχώρηση Κουβέλη, ο οποίος, ως «Αριστερά της ευθύνης», συνυπέγραψε τις μνημονιακές συμφωνίες για τις απολύσεις στο Δημόσιο αλλά, υπό την ίδια ιδιότητα, αποχώρησε από τη συγκυβέρνηση όταν το θέμα των απολύσεων άγγιξε ένα απειροελάχιστο ποσοστό εργαζομένων σε σύγκριση με όσους στέλνουν στην ανεργία οι συμφωνίες που ήδη είχε υπογράψει. Η επιστροφή στο δικομματισμό έγινε υπό μία πολυπλοκότητα η οποία, αν μιλούσαμε για ένα καθαρό πολιτικό λόγο και σύστημα, σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσε να χωρέσει το νικητήριο χαμόγελο Βενιζέλου στο τέλος της πολύωρης σύσκεψης στο μέγαρο Μαξίμου, όταν όλα άρχισαν να χορεύουν και πάλι σε ρυθμούς Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ. Η επιστροφή στο παρελθόν, μέσα από τα παραμορφωτικά γυαλιά όλων όσοι παρακολουθούμε και καταγράφουμε την επικαιρότητα, είναι ένα γεγονός το οποίο θα δυσκολέψει πολύ τους πολιτικούς αναλυτές του μέλλοντος που θα πρέπει να κρατήσουν αποστάσεις.

Είναι, κατά τη γνώμη μας, το πιο θλιβερό από όλα: Σε τέτοιες συνθήκες, όπου άνθρωποι μένουν άταφοι, άλλοι αυτοκτονούν κι άλλοι το σκέφτονται, η κεντρική ελληνική πολιτική σκηνή να ακιζείται με τα φαντάσματα του παρελθόντος. Δεν λέγεται ούτε Δεξιά ούτε Αριστερά. Βία λέγεται...